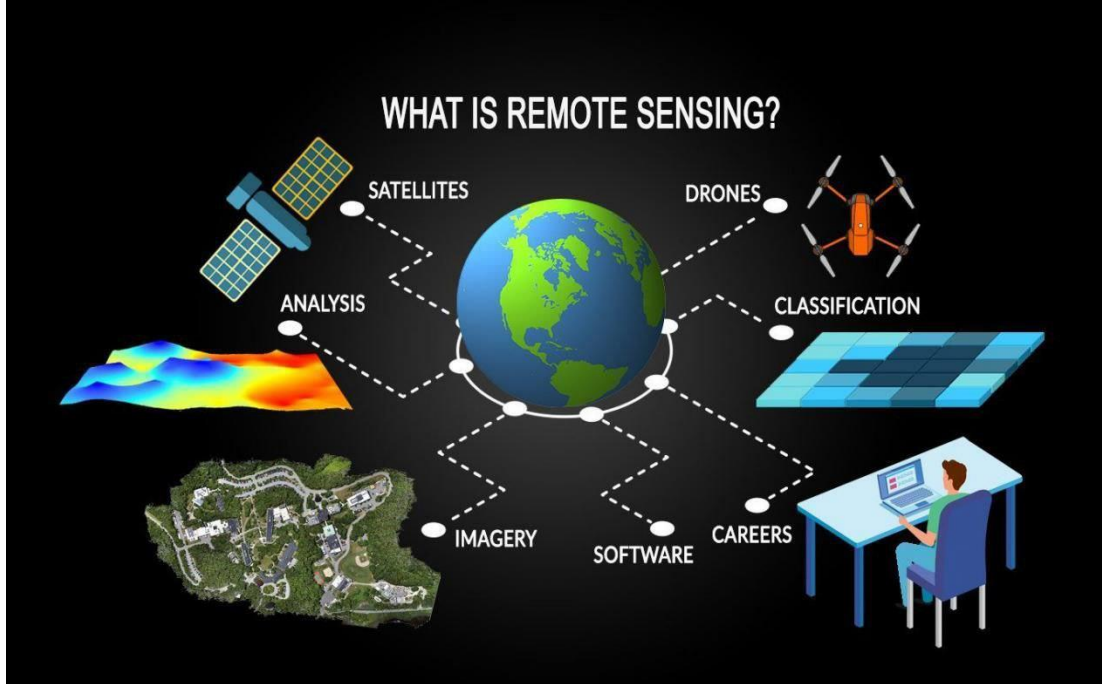




حکومتی هه‌ریمی کوردستان  
وهزارهتی خویندنی بالاو توێژینه‌وهی زانستی  
زانکۆی هه‌لبجه - کۆلیژی زانسته‌مرۆفایه‌تییه‌کان  
به‌شی جوگرافیا - قۆناغی چواره‌م

## گرنگی هه‌ستکردن له دوور



ئاماده‌کردنی :

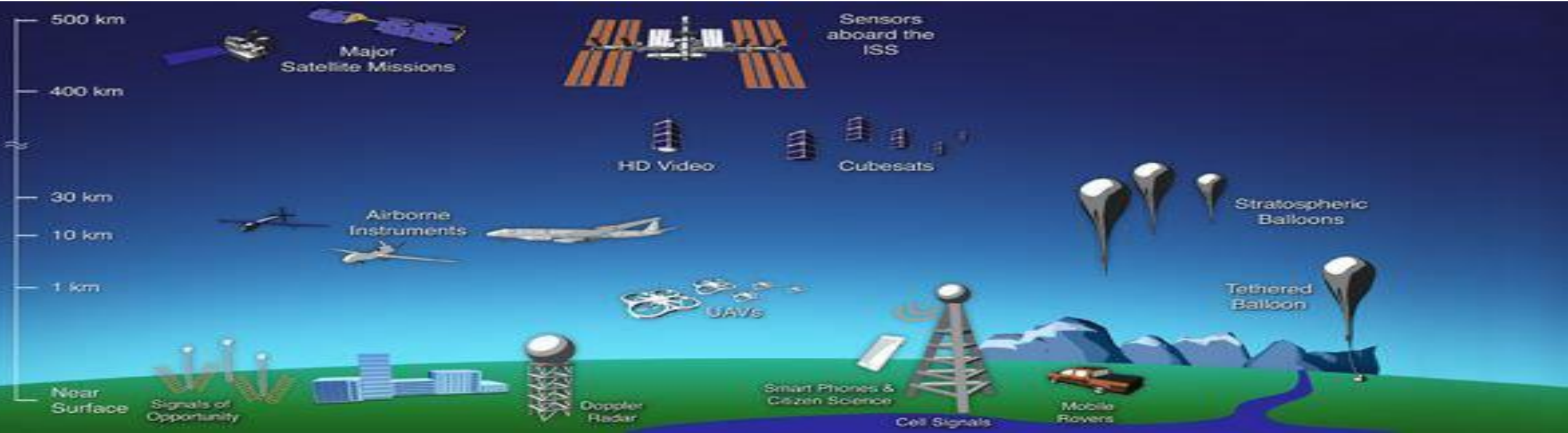
شاگۆل خلیل - شهیما حاجی

به‌شه‌رپه‌رشتی :

م. هیمن که‌مال

# گرنگی ههستکردن به دور له جوگرافيا:

ههستکردن له دور هوه پوئیکي گرنگی ههیه له جوگرافيا چونکه وهک تو ماریکی بینراو له تایه تمهندییه جوگرافییه کانی ناچه که به وینهی سهته لایت داپوشراوه له ماوهی نهو ماوه دا که گیراون و ده توانریت گرنگی ههستکردن بهم شیوهیه کورت بکریتهوه:



1. لهگۆرانی دیاردهکانی وهک لافاو و هاتوچۆ و کەش و ههوا ئەم دیاردانه زۆر زەحمەتن بۆ چاودێری راستهوخۆ لهگەڵ چاوی مروّف بههۆی گۆرانی خێراوه و تۆمارکردنیان له ویناکردنی سهتهلایتدا یارمەتی خویندنیان دەدات.

2. چاودێری دابهشکردنی دیاردهکانی زەمینی لهچوارچۆیهیهکی فراواندا و لهپێگهی چاودێری بهرز هوه لهچوارچۆیهیهکدا که ناتوانرێت لهپێگهی چاودێری زهوییهوه بهههمان روونی و گشتگیری سهیری بکریت.

3. خویندنی جێبهجێ کراو له لقه جیاوازهکانی جوگرافیا وهک: خویندنی شارستانی، کشتوکال، کەش و ههوا، جیومۆرفۆلۆجی، ئەوانی تر.

3. تۆمارکردنی ھەمیشەیی دیاردەکان، بۆ ئەوەی ھەرکاتێک دواتر بخوینریت. ئەمە پریگە بە بەراوردکردنی کاتی دەدات کە بە خویندنی ئەوەی کۆمەڵیک وینە کە لە کاتی جیاوازی لە ھەمان شوێندا گیراون، و سروشتی گۆرانکاریە کە لە شوێنیکدا بزائن.

4. پێوانەیی خیرا و زۆر ورد لە دووری و ئاراستە و ناوچە و بەرزبوونەو و لێشاوھکان ئەنجام بدەن.

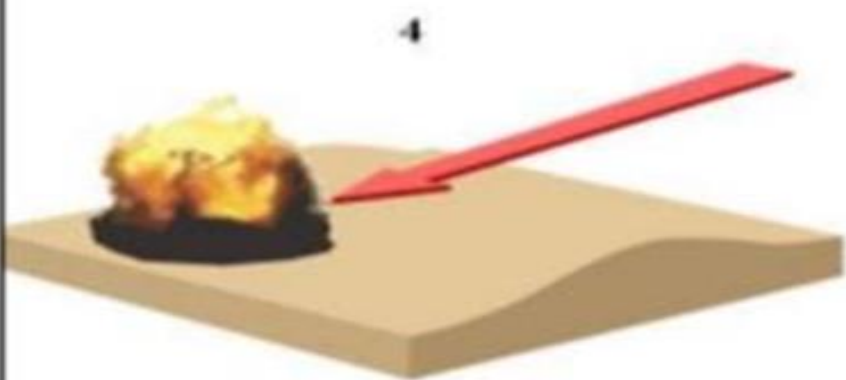
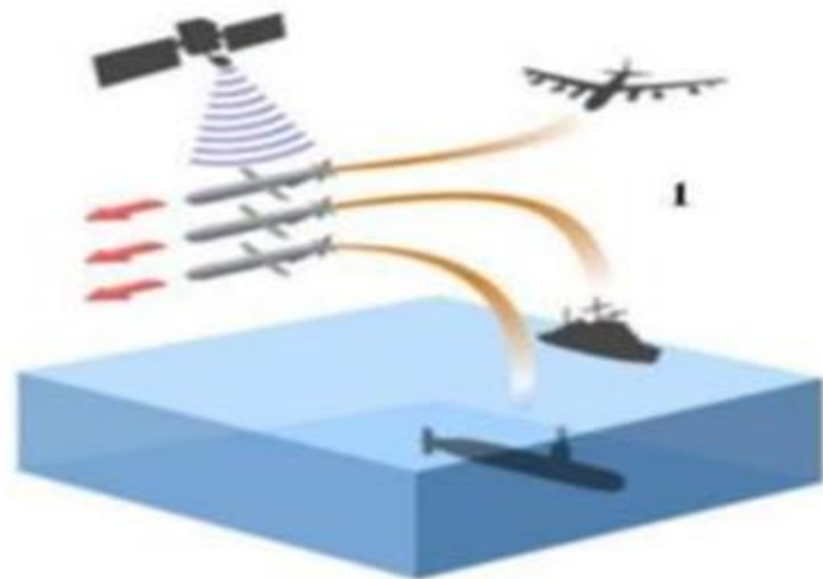
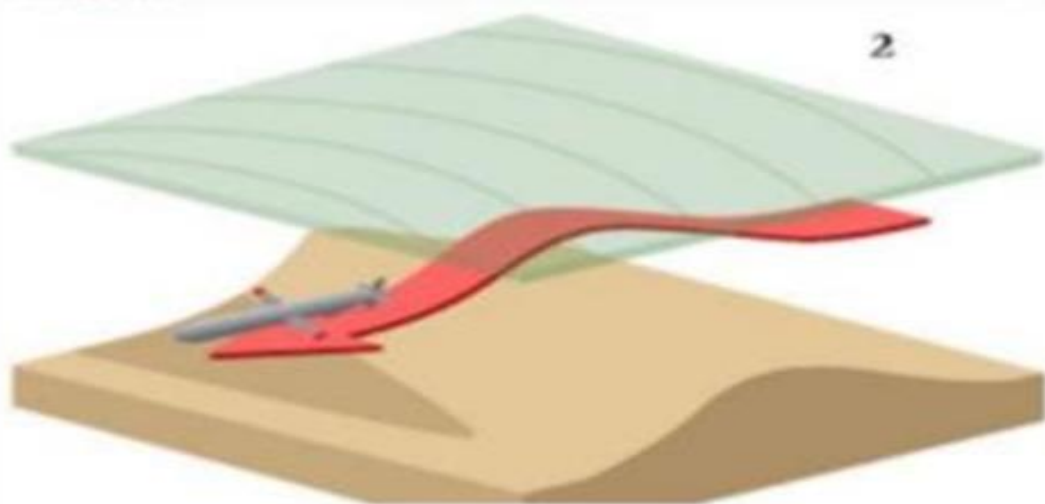
5. بەرھەم ھێنان و نوێکردنەوێ ئەخشەکان لە کاتی خیرا و ورد کە بەر دەست نەبوون لە شیوازی نەریتی کە پیشتر بەربلاو بوون.

6. گۆرانی بەرگی زەوی و ھەک ئاو و پرووھک و بەرگی بەردیی و گۆرانی تێدا بەدی دەکریت و ئەمەش زەحمەتە لە ئەخشە تەقلیدیەکاندا بخویندریت

## سەربازی :

گرنگی ناوچەیی بۆ کاری سەربازی زیادی کردووە ، بو ئەم مەبەستانە بەکار دیت وەک ، سیخوری ، بەرگری ئاسمانی ' دیاریکردنی شوینی ستراتیجی و ئامانجەکان 'ئاگادارکردنەوه لە جولەهێ دوژمن ، چاودێری موشەکی بالیستیک و گرنگیدان بو وەرگرتنی سەرچاوەهێ جۆراوجۆر بۆ پۆلینکردنی چەسپاندنی ئەو داتایانە لەناو داتا بەسیکدا.

موشەکی کهوز نمونەهێکی رونه لە بەکار هێنانی تەکنەلوژیای سەتەلایت ، لە بەکار هێنانی سەربازیدا ، موشەکی کهوز دەستەواژەهێکی گشتییە بۆ ئەو فرۆکە ئاسایانە که لەئەسماندا هەن ، گەشتە ئەسمانیەکان ئیستا سیستەمی gps یان هەیه.



## کشتوکالّ :

کشتوکالّ دهوریکی گرنگی لهژیانی مروڤ دا بهبهردهوامی ماوه لهبهر ئهوهی سهراچاوهی سهرهکی خوراکه سهراچاوهی سهرهکی زور له کههستهکانی پیشهسازییه لهولهلاتانی پیشکهوتوو پیشکهوتنی مروڤ لهوای سهقامگیری و گهشهپیدانی کشتوکالّ لهولهلاتان بهمهبهستی بهدهست هیانی بهروبومی کشتوکالی به نرخیکی ههزان.

له بواری کشتوکالیدا: لهویدا بری بهروبومی کشتوکالی دیاری دهکریت و پیشبینی دهکریت دروستکردنی نهخشهی پیویست بو دیاریکردنی ناوچه کشتوکالییهکان و دوزینهوهی ئافات و نهخۆشی کشتوکالی پرووهک و دار.

خاوهن زهوییه گهورهکان له ئیستادا دهتوانن وینه بو زهوی خویان هی کشتوکال بگرن به ریگهی فرۆکه یان سهتهلایت بو دیار کردنی بارادوخی زهوی خویان.





## چینی ئوزۇن :

غازى ئوزۇن لە چىنەكان بەرگە ھەوا دروست دەبىت پارىزگارى لە ھاتنە ناوھەى تىشكە زىان بەخشەكان دەكات كە لە خۆرەو دەگەنە سەر زەوى وەك تىشكى سەرۋوى بنەوشەيى، ئەگەر ئەو چىنە نەبوايە ئەوا رىژەى زۆر لە تىشكى UV دەھاتەسەر زەوى زىانى بۆ رووھەك، گىانەوهران وە مروڧ ھەبوو.

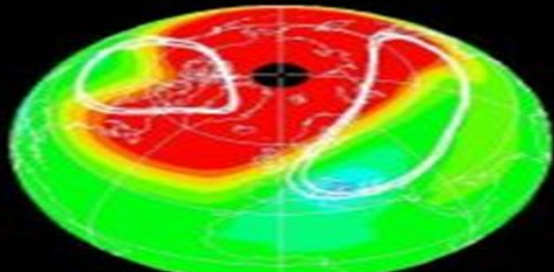
گرنگى ئەم چىنە لەوھدايە كە شەپۆلەكانى تىشكى سەرۋو وەنەوشەيى خۆر ( UV) ھەلدەمژىت و ناھىلىت بگاتە سەر زەوى، بەوھش پارىزگارى لە مروڧ و گىانەوهرانەكانى دىكەى سەر زەوى دەكات، بەتايىبەت لە ئەگەرى توشبوون بە شىرپەنجەى پىست كە تىشكى سەرۋو وەنەوشەيى ھۆكارىكى سەرھەكى توشبوونە بەو نەخۆشىيە.

## بۇچى پىويستمان بە ھەستكردن لە دور ھەيە بۇ پىوانەكردى چىنى ئۆزۆن ؟

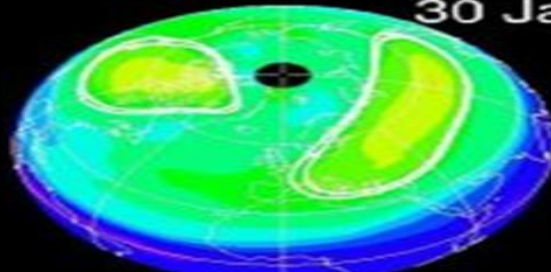
ئۆزۆن غازىكە دەكەويته نيوان دو چىنى كە كەش و ھەوا پىك دەھىنن چىنى يەكەم ترۆپوسفيرە لە بەرزى نيوان ۱۰ بۇ ۱۸ كم چىنى دووھم ستراتوسفيرزورجار لە بەرزى ۱۰ بۇ ۱۸ كم دەست پىدەكات ھەتا ۵۰ كم لەبەر ئەو ھە ئاسانە تىيگەين لە ئاستى نزيكى ئۆزۆن و زەوى . ئۆزۆن بەبى ھەستكردن لە دور ( قمر صناعى ) ناتوانرى پىوانە بكرى .

Created on Wed Dec 9 2009

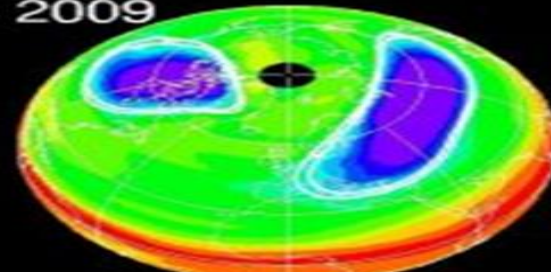
### Tracking Ozone Chemistry using Aura MLS and ENVISAT MIPAS (Lower Stratosphere Layer) 30 Jan 2009



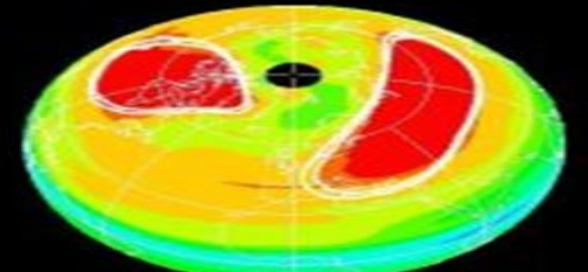
EMLS Temperature



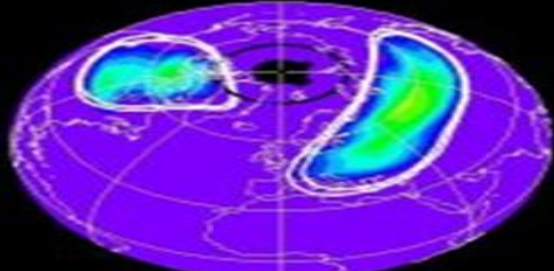
EMLS Nitric Acid



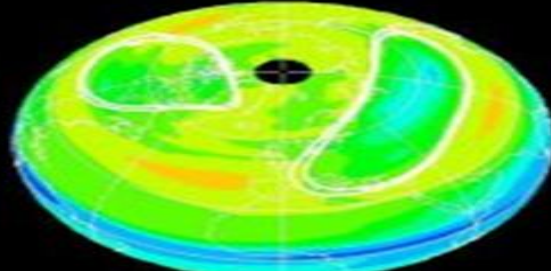
EMLS Nitrous Oxide



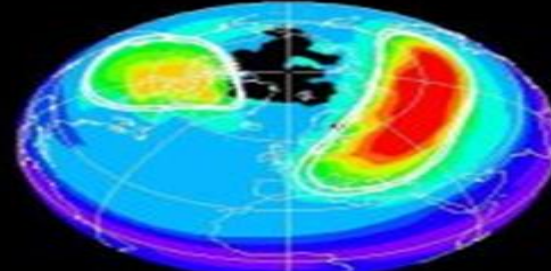
EMLS Water



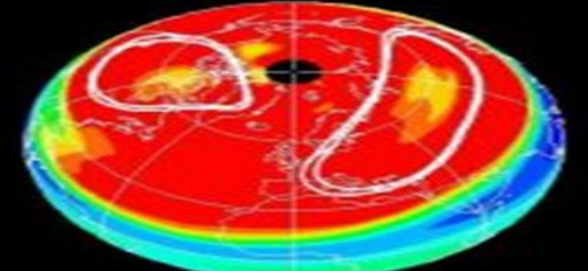
EMLS Chlorine Monoxide



EMLS Hydrogen Chloride



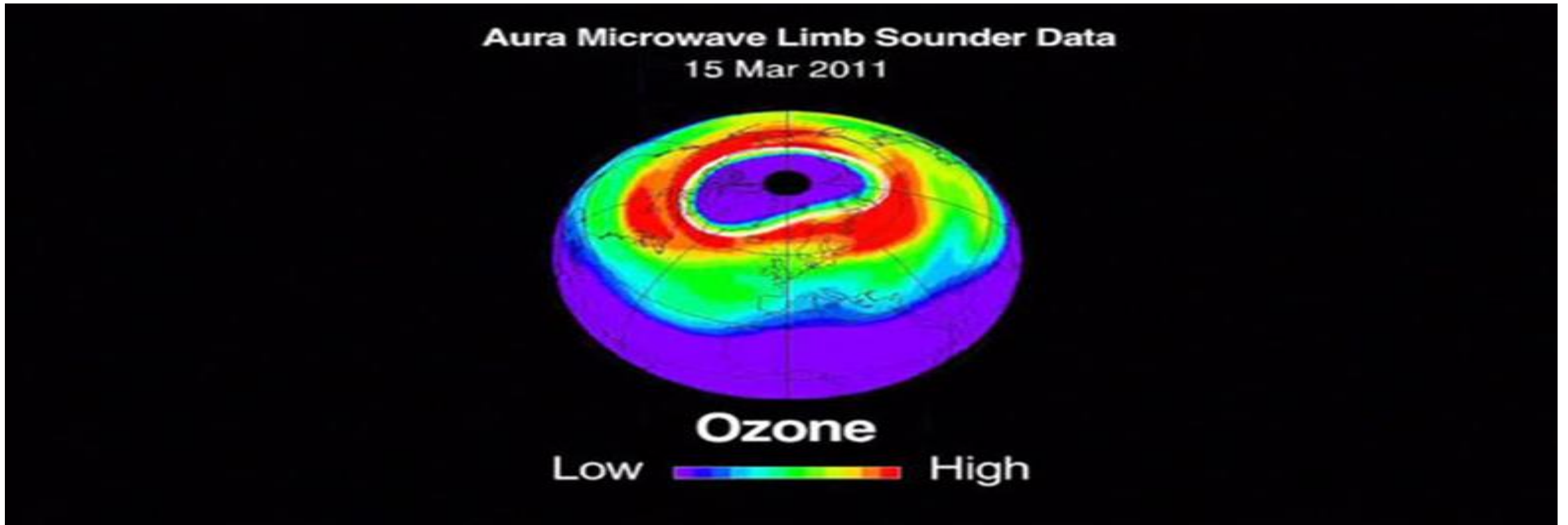
MIPAS Chlorine Nitrate



EMLS Ozone

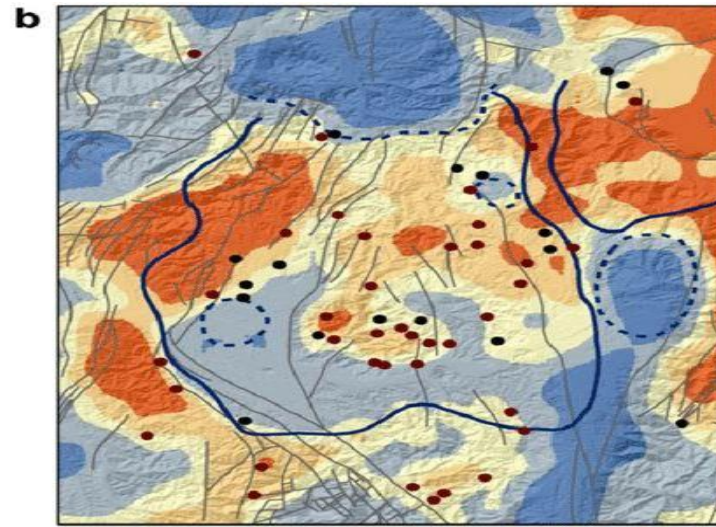
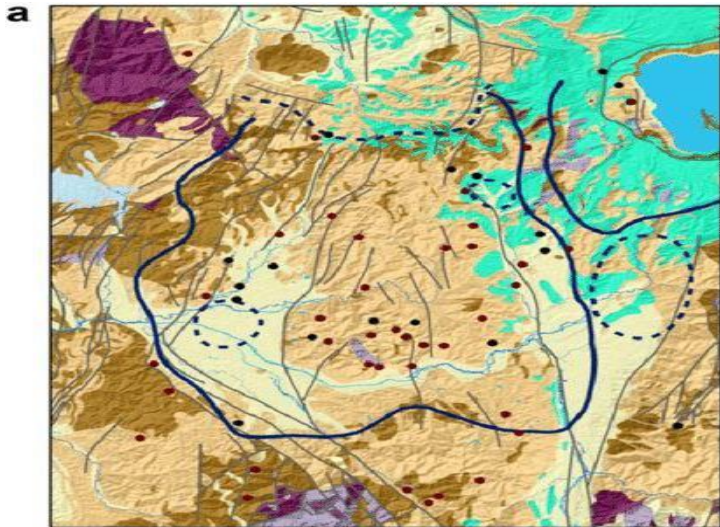
Low High

پيوانه كوردنى دابه شكدردنى چينى ئۆزۆن له كەش و ھەوادا گرنگە ۋەك ئاگادارى بەكار دەھيئيريت بۆ  
ئاگادار كوردنە ۋەى مرۆڧ له كون بوونى چينى ئۆزۆن و رپكارەكانى گرتنە بەرى رپگرى كردن له كەم  
بوونە ۋەى چينى ئۆزۆن و زيانە تەندروستىەكانى ئەخەنە روو .  
ھەستە ۋە رەكان گرنگن بۆ بينينى ئەو گۆراناھى بەسەر چينى ئۆزۆندا ديت .



## جيولوجيا :

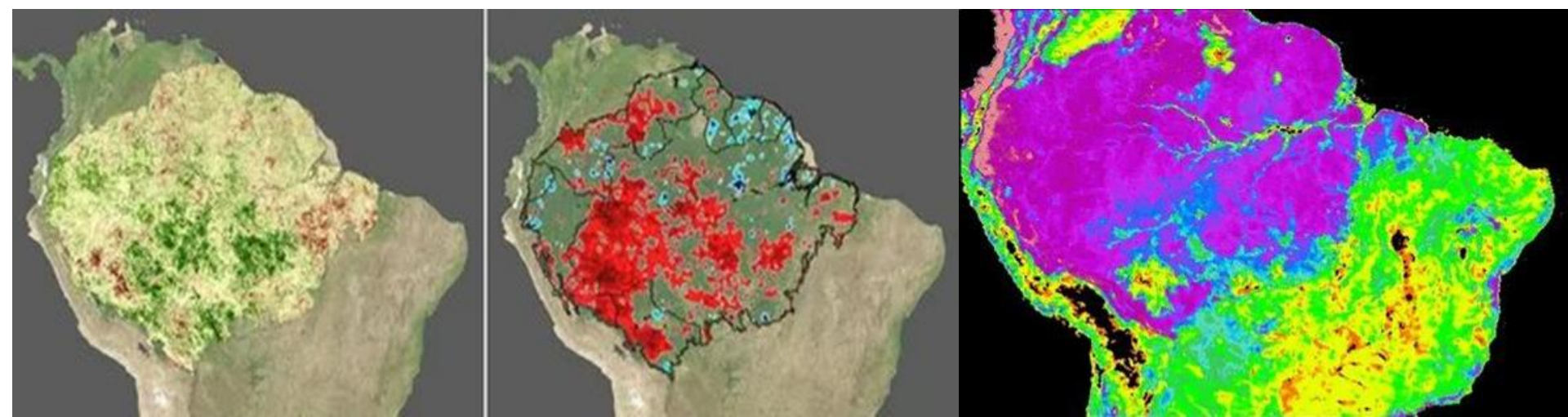
ههستکردن له دوور له جيولوجيادا ريگايه که بو بهدهست هيئانی داتای تهواوی چاودیږی ناوچهیهك، چونکه نهو ريگايه تايبتمه نديه جيولوجيهکانی نهو ناوچهیه دیاری دهکات . ههستکردن له دوورهوه یارمهتی دروستکردنی نهخشهی جيولوجی ده دات وشوینی گرکانهکان و دیاریکردنی جوولهی چینهکانی زهوی و گهران بهدواي سهرچاوه سروشتیهکان و کهرستهی خاو



## دارستان :

دارستان بەشیکی گرنگە لە ئابوری ولاتان بۆ ئامادەکردنی پیداوێستی پێشەسازی و مال و سوتەمەنی رۆژانەو بەرھەمی پزیشکی و کاغەز ,ھەروەھا رۆلێکی گرنگ دەبینیت بۆ بەرپۆھەردنی دارستان لەوانەش بۆ کوژاندنەوھی ئاگر .

ویناکردن و ھەستکردن بە گرنگی دارستان سەلماندوویەتی کەوا بەشیکی گرنگە لە پیداوێستێھکان لە ماوھی چەند سەدەھی رابردوو لە نەخشەکیشانی دارستاندا , ناساندن و پێوانەکردنی ناوچە شاراوھکانی دارستان نیشان دەدات وە ئەو زانیاریانەش لەلایەن زانیان بەکار دەھینریت بۆ چاودیاری کردن .



## سه رچاوه كان :

<https://esta.krd/191685/> ▪

<https://specialties.bayt.com/ar/specialties/q/66435/%D9%85%D8%A7-%D9%87%D9%88-%D8%A7%D9%84%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%B4%D8%B9%D8%A7%D8%B1-%D8%B9%D9%86-%D8%A8%D8%B9%D8%AF-%D9%88-%D9%85%D8%A7-%D9%87%D9%8A-%D9%81%D9%88%D8%A7%D8%A6%D8%AF%D9%87/> ▪

[https://www.uoanbar.edu.iq/ArtCollege/News\\_Details.php?ID=189](https://www.uoanbar.edu.iq/ArtCollege/News_Details.php?ID=189) ▪